

Velká synagoga
bude v plné kráse
otevřena příští rok
► **strana 2**

Anna Srbová
a Jiří Lodr oslavili
životní jubilea
► **strana 3**

Kultura
se vrací. Přinášíme
spoustu tipů
► **strana 6 a 7**

Paluba Hamburg vítá návštěvníky Plzně

V příjemné místo se proměnil prostor u hlavního vlakového nádraží

Během letních prázdnin byl do provozu uveden prostor těsně sousedící s hlavním nádražím a autobusovým terminálem. Jeho název je dán historicky, podle hostince U města Hamburgu, který byl otevřen v roce 1836.

Z nevládného prostoru u hlavního nádraží se stala reprezentativní vstupní brána do krajské metropole. Jsou zde z modulů postavené informační a turistické centrum, stánky s občerstvením, prostor na posezení a odpočinek i bezpečnostní boxy pro kola.

Město Plzeň vyšel projekt úpravy veřejného prostoru o rozloze přes 3000 metrů čtverečních s názvem Paluba Hamburg na více než 25 milionů korun. S lokalitou má krajská metropole další plány. Ty přibližuje výstava **Brána do města** umístěná v galerii v patře nad infocentrem. Návštěvníkům ukazuje, jaké změny plánuje město Plzeň na území směrem od hlavního nádraží k centru, jež zahrnuje Americkou třídu, Anglické nábřeží i okolí pivovaru. Výstava potrvá do konce září.

Nová galerie na Palubě Hamburg bude Plzeňanům i návštěvníkům metropole ukazovat urbanistické a architektonické plány města ve veřejném prostoru a v oblasti životního prostředí. (red)

Paluba Hamburg je novou vstupní branou do Plzně, postavena byla podle návrhu projectstudio8.

Foto: Miroslav Chaloupka

Plzeň se představí v Senátu jako matka českého bigbítu

Valdštejnská zahrada v Praze bude opět hostit město Plzeň. To se letos představí jako matka českého bigbítu. **Den Plzně v Senátu** je naplánován na sobotu 18. září od 10:30 hodin. Zahrají rockové kapely Odyssea, Starý psi a Blues Not Dead. Koncerty doplní ochutnávky regionálních potravin, plzeňského piva nebo ukázky práce pivovarských bednářů. Vstup je zdarma.

Výstava připomene Václava II.

Plzeň si venkovní výstavou připomene 750. výročí narození krále Václava II. (27. září 1271–21. června 1305), z jehož podnětu bylo založeno královské město Nová Plzeň.

Výstava nese název **Václav II. a Plzeň**. Panely s informativními texty a obrazovým materiálem budou umístěny na náměstí Republiky mezi katedrálou sv. Bartoloměje a radnicí.

Vernisáž se koná ve čtvrtek 23. září od 17 hodin. Výstava potrvá do pátku 29. října.

Rozhovor

Primářka Jana Váchalová: Vakcíny proti onemocnění covid-19 jsou bezpečné

Očkování je jedinou možností, jak zajistit návrat do normálního života

Primářka Jana Váchalová.

Foto: Milan Říský

Primářka Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny Fakultní nemocnice (FN) Plzeň Jana Váchalová zdůraznila, že vakcíny, jimiž se v České republice očkuje proti covidu-19, zabrání těžkému průběhu onemocnění.

Máte jako lékařka za sebou rok a půl s onemocněním covid-19. Jaké jsou vaše zkušenosti a pocity?

Já ani moji kolegové jsme nečekali, že situace bude tak náročná a potrvá tak dlouho. Nedovedli jsme si tehdy na jaře

roku 2020 představit, jak moc závažné budou komplikace, jak těžké pacienty budeme mít a v jakém tempu budeme muset pracovat. I pro nás zdravotníky bylo velmi překvapující, jak rozsáhlé nálezy jsme viděli na plicích covidových pacientů. Tento orgán si koronavirus vybírá prioritně. Pacienti měli také vysoké horečky a kromě respiračních příznaků často i průjemy. Vlastně se ukázalo, že příznaky tohoto onemocnění mohou být velmi pestré. Postupem doby nám pak pro covidové pacienty docházela lůžka a strádali i pacienti necovidoví. Prostě jsme se najednou

setkali s úplně jinou medicínou. Museli jsme všem těmto novým faktorům přizpůsobit naše postupy. Počet lůžek na infekční klinice, která sídlí v borské části FN, je omezený. Nepředpokládalo se, že bychom někdy mohli mít tolik infekčních pacientů. Musela nám vypomáhat jiná pracoviště, prioritně to byla borská interna (INTO – interní oddělení), musel se zřídit covidový interní příjem. Postupně se rozšiřovala covidová lůžka na plicní klinice a covidovým pracovištěm se stalo oddělení klinické farmakologie (OKF). Chvilku jsme si mysleli, že pro covidové pacienty bude stačit

borský areál FN, ale nakonec se covidové oddělení zřizovalo i na I. interní klinice v lochotínském areálu. Lůžka covidové intenzivní péče byla od začátku na Borech i Lochotíně, ale brzy se ukázalo, že nestačí, a musela se rozšiřovat. A na jaře letošního roku nastalo období, kdy ani toto nestačilo a musely nám přechodně vypomoci pražské nemocnice. V takzvaném covidpásmu pracovalo téměř osm set pracovníků FN. Vše s kolegy fungovalo naprosto úžasně, vždy jsme se nějak domluvili a situaci vyřešili.

Pokračování na straně 5.

Velká synagoga bude v plné kráse otevřena příští rok

Uvnitř novorománské stavby probíhá rozsáhlá rekonstrukce

Celkové náklady na opravy a restaurování dosáhnou 100 milionů korun, 95 procent je hrazeno prostřednictvím dotací Evropské unie, zbytek hradí Židovská obec Plzeň. Stavební a restaurátorské práce jsou už za svou polovinou. Slavnostní otevření je naplánováno na jaro příštího roku.

„V budově Velké synagogy máme za sebou většinu restaurátorských i stavebních prací. Během léta pracovali stavebníci a restaurátoři především v rabínském domě a v prostoru mezi domem a synagogou,“ uvedl předseda Židovské obce Plzeň Jiří Löwy. „Rabínský dům nebyl nikdy opravován, byl ve špatném stavu,“ dodal Jiří Löwy.

Upřesnil, že v budově Velké synagogy k hlavním stavebním pracím patřilo například vybudování nového jeviště, které je oproti původnímu značně rozšířené a bude se zasouvat do země.

„Dále už byly také například opraveny všechny omítky uvnitř a jsou zrestaurovány téměř veškeré malby,“ dodal s tím,

Předseda Židovské obce Plzeň Jiří Löwy ve Velké synagoze, kde probíhá rozsáhlá rekonstrukce.

Foto: Martin Pecuch

Velká synagoga v Plzni

- Stavba podle návrhu vídeňského architekta Maxe Fleischera a plzeňského stavitel architekta Emanuela Klotze probíhala v letech 1888–1892.
- Postavena je v novorománském slohu a je vedle synagog v Jeruzalémě, New Yorku a Budapešti jednou z největších na světě.
- Byla postavena především z prostředků, které mezi sebou vybrali plzeňští židé.
- Během druhé světové války byla využívána jako skladiště, po jejím skončení v ní opět probíhaly bohoslužby, ale jen do roku 1973. Poté byla opuštěna a chátrala.
- V roce 1992 byla vyhlášena národní kulturní památkou. V 90. letech minulého století prošla první rozsáhlou rekonstrukcí. Od té doby byla otevřena nejen k bohoslužbám, ale byla přístupná široké veřejnosti a konaly se v ní výstavy i koncerty.
- Na podzim roku 2019 byla opět uzavřena, aby v ní mohla proběhnout další rozsáhlá rekonstrukce i restaurování maleb, uměleckých a řemeslných předmětů. Otevřena má být na jaře roku 2022.
- Na Velké synagoze jsou umístěny desky Desatera (božích příkázání) a v té, která označuje příkazání nezabíjet, je stále patrná stopa po kulce z druhé světové války. Stopa po kulce byla v destičce symbolicky ponechána.
- Velká synagoga v Plzni je jedním ze zajímavých turistických cílů a na její propagaci spolupracuje Židovská obec Plzeň s organizací Plzeň – TURISMUS. Před jejím uzavřením v roce 2019 ji ročně navštívilo 16 až 18 tisíc lidí.

že tyto náročné práce se týkaly zvláště klenby a jednotlivých rozet, které jsou každá jiná, a tak restaurátoři nemohli pracovat se šablonami. Navíc výmalba má mnoho detailů, které vyžadovaly práci mnoha desítek rukou s nejjemnějšími štětky.

V dílnách restaurátorů a řemesníků jsou také renovovány různé předměty či vyráběny jejich repliky. „Například se nedochovala téměř žádná osvětlení. Přezily jen dvě plynové lampy, a to proto, že byly na nepřístupných místech, a fragmenty lustrů. Repliky osvětlení tedy vznikají podle těchto fragmentů či podle dochovaných dobových fotografií. Vše konzultujeme s památkáři. A musím říci, že s nimi spolupracujeme dlouhodobě a vždy jsme našli společnou řeč,“ podotkl Jiří Löwy.

Otevřeno pro veřejnost

Židovská obec Plzeň plánuje, že Velkou synagogu po rekonstrukci slavnostně otevře příští rok na jaře před Pesachem,

tedy před Velikonocí. Má být přístupná široké veřejnosti.

„Vnímáme to tak, že se opravuje z veřejných peněz, a tak by ji měla veřejnost užívat. Bude otevřena k prohlídkám, a jak je patrné z dokončených stavebních prací, chceme, aby se v ní také konaly koncerty nejrozmanitějších hudebních žánrů, jak tomu bylo před jejím uzavřením. Opět budeme spolupracovat s Michalem Jančaříkem a jeho agenturou Synagoga Concerts. Ve Velké synagoze se budou také konat výstavy a umístíme zde i stálou expozici věnovanou židovským památkám v Plzeňském kraji a také ukážeme, jak se Velká synagoga měnila v běhu času. Veřejnosti zpřístupníme i upravený prostor mezi Velkou synagogou a rabínským domem, který bude propojený s parčíkem za Úřadem městského obvodu Plzeň 3. Myslím, že tady lidé v létě najdou příjemné posezení ve stínu,“ prozradil Jiří Löwy a dodal, že v rabínském domě bude jediná rituální lázeň mikve v Plzni. **(haj)**

Sídliště Bory čeká proměna k lepšímu

Zmínění hluku v Sukově ulici, více zelených prostranství, lepší vypořádání s odpadem, kvalitnější dětská hřiště a v neposlední řadě více možností na parkování. To jsou hlavní podněty, které vzešly z loňského dotazníkového šetření města Plzně v oblasti Bory. Útvar koncepce a rozvoje města Plzně, který má přípravu projektu na starosti, podněty a náměty vyhodnotil a vytvořil návrh řešení. Návrh revitalizace sídliště Bory bude občanům představen na veřejném projednání, které se uskuteční 8. září v 11. základní škole (Šedivka) v Baarově ulici. Zástupci Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně spolu s vedením Městského obvodu Plzeň 3 představí, jak by mohla regenerace sídliště Bory vypadat. Občané se budou moci ke studii vyjádřit a doplnit ji svými připomínkami. V případě zhoršení pandemické situace by se veřejné projednání konalo on-line na facebooku Městského obvodu Plzeň 3 ve stejném termínu. Zpracování dokumentace „Projekt regenerace sídliště Plzeň – Bory“ bude základním koncepčním dokumentem pro postupné řešení obnovy a modernizace sídliště Bory. „Hlavním cílem projektu je vytvoření vzájemného propojení návrhů a opatření s konkrétními úpravami, jejichž výsledkem bude zkvalitnění života a minimalizace stávajících problémů, které jsou dané stářím a způsobem realizace sídliště,“ uvedla ředitelka Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně Irena Vostracká.

Veřejné projednání
Revitalizace sídliště Bory
8. září 2021, 17:30 hod.
11. ŽŠ v Baarově 31
(školní jídelna)

Představí územní studii Valcha

Obyvatelům Valchy chybí plochy pro občanskou vybavenost, plochy veřejného prostranství a zaujmají se o zastavitelnost území podél Lučního potoka. Ukázal to průzkum uskutečněný v roce 2020. Dalším problémem, který byl v dotazníku zmiňován, je špatná dostupnost zastávek MHD nebo četnost spojů. Zpracovatelé územní studie se zabývali všemi podněty a hledali optimální řešení. Návrh územní studie občanům představí zástupci Útvaru koncepce a rozvoje města Plzně spolu s vedením Městského obvodu Plzeň 3 na veřejném projednání, které se uskuteční 23. září 2021. Občané se budou moci ke studii vyjádřit a doplnit ji svými připomínkami. V případě zhoršení pandemické situace se veřejné projednání bude konat on-line na facebooku Městského obvodu Plzeň 3 ve stejném termínu.

Veřejné projednání
Územní studie Valcha
23. září 2021, 17:30 hod.
TJ Sokol Valcha v Plzni
K Zelené louce 90, Plzeň-Valcha

Stavební ruch vládne na železnici mezi Lobzy a Koterovem

Obnovou prochází téměř čtyřkilometrový úsek mezi lobežskou částí plzeňského hlavního nádraží a stanicí v Koterově.

Správa železnic touto stavbou navazuje na již dokončenou rekonstrukci kolejí ve stanici Plzeň hlavní nádraží ve směru na Prahu. Přestavbou prochází nejen navazující úsek směrem na České Budějovice, ale také stanice Plzeň-Koterov. Místo ní se buduje nová železniční zastávka Plzeň-Slovany, která nabídne lepší návaznost na linky městské hromadné dopravy (MHD) a regionální autobusy. Vznikají zde dvě nástupiště s délkou 120 metrů a nástupními hranami v normové výšce 550 milimetrů nad kolejí. Přístup k vlakům bude bezbariérový z Lobežské a Sušické ulice. V Koterově dojde k odstranění tří stávajících nástupišť a následné změně

Lávka v ulici U Seřadiště povede přes koleje i čtyřproudou silnici.

Foto: Martin Pecuch

konfigurace kolejí, které budou tvořit dvě hlavní a dvě předjízdny koleje. V Koterově se zrekonstruuje dopravní koleje a provede se příprava na budoucí dvoukolejné pokračování trati směrem na Starý Plzenec. Zároveň s těmito pracemi je v Sušické ulici ve spolupráci s Ředitelstvím silnic a dálnic (ŘSD) ČR budován zárodek tunelu pro křížení železniční trati a budoucí silnice I/20. Vislé stěny tunelu jsou realizovány technologií podzemních (tzv. milánských) stěn z monolitického železobetonu. Cena celého díla je 2,199 miliardy korun, z toho investice Správy železnic dosahuje 1,28 miliardy, ŘSD 869,28 milionu. Město Plzeň se podílí 62 miliony korun. Za tuto částku staví v ulici U Seřadiště lávku pro pěší a cyklisty. Ta je budována místo čtyřkolejného přechodu do ulice Na Lipce a pokračuje přes čtyřproudou silniční komunikaci. **(red)**

Anna Srbová a Jiří Lodr oslavili životní jubilea

Před téměř třemi desítkami let stáli společně u zrodu charity

Anna Srbová oslavila osmdesátiny a je stále plná elánu. Foto: Hana Josefová

Anna Srbová

„Je to privilegium, že jsem se takového věku dožila. Když už mě tady Pán Bůh nechal, tak mě tady nenechal na ozdobu,“ usmála se při oslavě svých 80. narozenin Anna Srbová. Stále pokračuje ve svém celoživotním poslání – pomáhat druhým. Chodí si povídat, hrát či malovat s dětmi, které se svými maminkami žijí v Domově svatě Zdislavy. Pomáhá rodinám v těžké životní situaci. Hraje

na varhany nebo klávesy při bohoslužbách v kostelech a kaplích nebo v domech, které charita provozuje.

Narodila se 9. června 1941 v Plzni, dětství prožila v Ejovicích. Když jí bylo 10 let, zemřel její otec a o ni a sestry se starala maminka. Anna Srbová o ní mluví jako o svém vzoru přirozené životní moudrosti a víry: „Každý kousek dobra je víc než nic, říkávala moje maminka a tím jsem se celý život řídila.“ Po absolvování střední školy pracovala 39 let jako sekretářka ve Škodovce. V roce 1993 stála u zrodu Městské charity Plzeň, tuto organizaci několik let vedla a přitom stále pracovala jako sekretářka. V roce 1997 odešla ze Škodovky do důchodu a o to aktivněji se angažovala v práci pro charitu. Působila také jako zástupkyně ředitele Městské charity Plzeň, jako koordinátorka dobrovolnické práce, vedoucí projektů Pomoc vězňům a Osobní asistence, koordinovala Tříkrálovou sbírku v Plzni.

Anna Srbová získala Řád sv. Silvestra, který jí byl udělen papežem Benediktem XVI. za významné činy a zásluhy o povznesení křesťanského života. Získala také Řád Elišky Přemyslovny, jenž je udělován Nadací Elišky Přemyslovny významným ženám, které se prosadily v sociální a charitativní oblasti nebo kultuře. Patří také

k Českému stříbru, což je výběr ženských osobností, jež projevily statečnost a morální integritu. Je držitelkou Zlatého Anděla, kterého uděluje město Plzeň za obětavou práci dobrovolníků a pracovníků v sociálních službách.

Jiří Lodr oslavil šedesáté narozeniny a téměř tři desítky let stojí v čele Diecézní charity Plzeň. Foto: Martin Pecuch

Jiří Lodr

I ředitel Diecézní charity Plzeň Jiří Lodr je držitelem Řádu sv. Silvestra, propůjčeného papežem, a městského ocenění

Zlatý Anděl. V čele diecézní charity stojí od roku 1993. Jeho tatínek byl živnostník – pekař a Jiří Lodr s velkými peripetemiemi a obtížemi za bývalého totalitního režimu vystudoval vysokou školu zemědělskou. Stal se zootechnikem v Červeném Hrádku a v roce 1990 místopředsedou zemědělského družstva. V době, kdy měl za sebou operaci páteře a vůbec nebylo jisté, zda se ještě bude normálně hýbat, začala vznikat diecézní charita a on dostal nabídku v ní pracovat. „Nejprve jsem říkal, že jsem zootechnik každým coulem a tak to taky zůstane, ale pak jsem službu přijal z vděčnosti, že zase mohu plně žít,“ zavzpomínal Jiří Lodr. A tak je od 1. listopadu 1993 ředitelem Diecézní charity Plzeň. Dodal, že za ony tři desítky let se práce změnila, ale stále to je pro něj obrovská výzva: „Dnes máme okolo sedmi set zaměstnanců a tisíc dobrovolníků. Pracujeme v Plzeňském a Karlovarském kraji. Provozujeme více než sedm desítek sociálních služeb. Máme například azylové domy pro lidi bez domova nebo domovy pro matky s dětmi v tísní. Další pomoc nabízíme například v několika střediscích sociální rehabilitace, v poradnách pro cizince. Organizujeme mezinárodní rozvojové projekty i Tříkrálovou sbírku a mnoho dalšího.“ (haj)

Varhanní koncert bude pro seniory

Dámský lionský klub LC Plzeň Ladies zve své příznivce na **3. varhanní koncert**, který se uskuteční ve středu **22. září** od 17 hodin v katedrále sv. Bartoloměje. Záštitu nad koncertem převzal plzeňský biskup Tomáš Holub.

„Přejeme si, aby se všichni přítomní potěšili nově zrekonstruovanou gotickou katedrálou a vyslechli krásný program, v němž vystoupí operní pěvkyně Miriam Čížková, regenschori katedrály Aleš Nosek a Plzeňský dětský sbor vedený Bedřichou Koželuhovou. Posluchači uslyší skladby známých světových autorů. Pozdním odpolednem provede Jiří Hlobil,“ pozvala na koncert za LC Plzeň Ladies Jana Flanderová. Výtěžek koncertu bude předán plzeňským terénním službám pro seniory, které poskytují pečovatelskou a ošetrovatelskou péči seniorům v jejich domácím prostředí. Tím významně pomáhají rodinám a všem, kteří jsou do domácí péče zapojeni. Koncert se uskuteční při dodržení platných protiepidemických opatření, předkládá se potvrzení o bezinfekčnosti. Vstupenky v ceně 200 korun lze zakoupit u členek klubu, na www.plzenskavstupenka.cz, v Turistickém a informačním centru na náměstí Republiky a v pokladně před koncertem. Objednávky se také přijímají na telefonu 605 308 300 a na e-mailu vladicapkova@gmail.com.

Děti se učily intenzivně česky

Celkem deset dětí s odlišným mateřským jazykem, než je čeština, usedlo v létě do provizorních školních lavic, aby se připravilo na další školní rok.

Letní intenzivní jazykový kurz češtiny pro děti cizinců pořádá již tradičně Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně v rámci projektu Podpora integrace cizinců na lokální úrovni v roce 2021, který je financovaný z Ministerstva vnitra České republiky. Děti, v letošním roce převážně z Ukrajiny, si v termínu 16. – 20. srpna 2021 zdokonalovaly své znalosti pomocí obrázkových a didaktických materiálů.

„Málokdo si dokáže představit, jak je náročné sjednotit výuku pro děti odlišného

stáří, odlišné národnosti a odlišné úrovně znalostí základů českého jazyka. O to více si vážíme dlouholeté spolupráce s lektorkou Veronikou Rožánkovou, která si díky své kreativitě a nevěšnému přístupu pokaždé s dětmi dokáže poradit. A jak říká, jde o proces vzájemně obohacující,“ uvedla projektová manažerka Tereza Šlaisová z pořádacího odboru a dodala: „Děti byly i letos velmi šikovné a snaživé. Začínaly od české výslovnosti, přes abecedu, běžné dorozumívací fráze, jako např. Jak se jmenuješ? Kolik je ti let? Odkud jsi?, až po rozšiřování slovní zásoby. Stejně jako v minulých letech se nestalo, že by svou snahu někdo ze zúčastněných vzdal. Naopak: píle a zájem se nedaly upřít ani jednomu z dětí.“ (red)

Odbor sociálních služeb připravil pro děti letní intenzivní kurz češtiny.

Zdroj: Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně

Přijďte za hudbou či pohybem

Přinášíme několik zářijových a říjnových tipů na zajímavé akce, které pořádají plzeňské neziskové organizace a jsou určité všem věkovým kategoriím.

Sdružení Ty a Já podporující mladé lidi s hendikepem zve v sobotu **11. září** od 10 hodin do Proluky v Křižíkových sadech na **Festival na konci léta**. Zahrají kapely, vystoupí mažoretky, těšit se lze na divadlo pro děti a představí se organizace, které se zabývají problematikou lidí se zdravotním postižením.

Na **pohádkovou zahradu** zve Motýl, z. ú., koná se ve Žlutické 2 v pátek **1. října** a jejím tématem bude pohádka O hajném Robátkovi a jelenu Větrníkovi. Děti si zasoutěží na několika sta-

novištích, vyrobí si něco ve výtvarné dílně a opečou si buřty u táboráku.

Podobně jako v minulých letech budou i letos v Plzni **Dny pro duševní zdraví**. V termínu od **16. září do 9. října** se do programu zapojí řada organizací a spolků, které se v Plzni v oblasti péče o duševní zdraví angažují. V programu budou semináře a workshopy, dny otevřených dveří i kulturní akce. Součástí akce je letos také 36. konference sociální psychiatrie (www.ksp2021.cz). Program bude postupně zveřejňován na www.ledovec.cz nebo www.dpdz.cz.

Plzeňská unie neslyšících, z. ú., zve na přednášku **Jak využít moderní technologie k propojení světa neslyšících a slyšících (20. září, 17:00-18:30)** a **Odstraňujeme komunikační bariéry (22. září,**

17:00-18:30). Obě se konají na adrese Divadelní 310/1a. Svaz neslyšících a nedoslýchavých osob v ČR, Spolek neslyšících Plzeň pořádá **22. září** od 12 do 16 hodin **Den otevřených dveří** na adrese Tylova 405/14. Akce se konají v rámci festivalu Týden komunikace osob se sluchovým postižením.

Benefiční koncert pořádá na nádvoří plzeňské Staré synagogy **23. září** od 18 hodin občanské sdružení ProCit, jež poskytuje a zajišťuje bezpečný prostor pro setkávání rodin s poruchou autistického spektra. Vystoupí zpěváci Vladka Bauerová a Bohouš Josef.

Lions Club Plzeň Bohemia a Plzeňská filharmonie zve **8. října** do plzeňské Měšťanské besedy na už 15. ročník **Koncertu ke Světovému dni zraku**. Výtěžek

z koncertu bude věnován na vzdělávací projekty Základní školy a Mateřské školy pro zrakově postižené a vadu řeči v Plzni.

Dobrovolnická Regionální agentura DoRA se sídlem v Brněnské 14 a její Klub aktivních seniorů má v plánu uskutečnit od **25. září** výstavu fotografií s názvem **Chodte ven a fotte!** Uzávěrka příjmu fotografií je 17. září. Snímky lze zaslat e-mailem na info@doraplzen.cz, či na adresu agentury nebo je přinést po dohodě osobně. Klub aktivních seniorů také chystá na **23. září** od 17 hodin **Soutěž senza děda**, na akci je třeba se přihlásit předem, uzávěrka přihlášek je také 17. září. **Hýbejte se s námi aneb chodecká štafeta pro každý věk** začne 1. a skončí 21. října. Přihlášky lze zasílat do 30. září. Na všechny akce je možné se hlásit na e-mailu info@doraplzen.cz.

Z dopisů čtenářů Děláte nám radost!

Ilustrační foto. Odbor sociálních služeb Magistrátu města Plzně

Vážení senioři, víte o kom mluvíme? No, přece o našich autech SENIOR-Expres, která brázdí plzeňské ulice už několik let. Jezdíme s děvčaty každý den. Jsou to samé milé tváře, ať už je to Simona, Hana, Naděžda nebo Martina, Kateřina, Elena, Petra či Lucie. Je jich celkem osm. Jsou to pilné, obětavé včelíčky, které nám pomohou, poradí a jsou stále usměvavé. Ruku na srdce, my senioři nejsme vždy milí a ne vždy přesně dodržujeme určené časy. Ale ony dámy se na nás nezlobí, mají svou práci rády a vědí, že každému člověku utíká ten život stejně.

Připomínám heslo, že v životě je to jako v tramvaji, když si konečně sedneš, tak zjistíš, že jsi na konečné.

Poděkování patří i mužům, kteří tyto ženy občas střídají. A velký dík patří také Odboru sociálních služeb Magistrátu města Plzně a Plzeňským městským dopravním podnikům, které mají pro nás seniory pochopení. Milé řidičky, ze srdce Vám děkujeme! Hlavně my, kteří nemáme doma nějaká ta auta navíc.

V závěru ráda vzpomenu na slova básníka: „Štěstí prožíváme, když jej rozdáváme – a jenom život, který žijeme pro druhé, stojí za to.“

Ludmila Ševčíková

Radek Šlouf přijel do rodné Plzně ukázat olympijskou medaili

Setkal se i se svým prvním trenérem Karlem Kožíškem

Radek Šlouf získal na začátku letošního srpna na olympiádě v Tokiu bronzovou medaili v rychlostní kanoistice na trati 1000 metrů v deblkajaku s Josefem Dostálem. A na konci srpna tento úspěšný olympionik přijel do svého rodného města – Plzně. Se svým parťákem Josefem Dostálem byli přijati na plzeňské radnici a zúčastnili se také Sportmanie Plzeň.

„Na Plzeň vzpomínám moc rád. Jak na sport, tak na vzdělání, na nic jiného mi nezbyval čas. Vše jsem věnoval sportu. Bronzovou medaili bych neměl bez dvou mužů – trenéra Karla Kožíška staršího a mého parťáka Josefa Dostála,“ řekl Radek Šlouf. A právě jeho první trenér Karel Kožíšek st., u něhož v klubu TJ Prazdroj Plzeň Radek Šlouf začínal, byl setkání na radnici také přítomen. Pro Radka Šloufa to bylo překvapení.

„Olympijský příběh začal tím, že maminka Radka Šloufa přivedla svého syna k nám do klubu vodních sportů TJ Prazdroj Plzeň s tím, že Radek nemůže hrát kolektivní sporty, protože je velmi

Radek Šlouf (vlevo) se po svém olympijském úspěchu sešel na plzeňské radnici také se svým prvním trenérem Karlem Kožíškem st. Foto: Miroslav Chaloupka

zodpovědný a když něco zkazí, je smutný. Kajak byl přesně sport pro něj. Byl velmi houževnatý, šikovný chlapec, který začal trénovat v devíti letech a o rok později již byl třetí na Mistrovství České republiky. Pro trenéra byl Radek úžasný světenec.

Měl neskutečnou tréninkovou morálku,“ vzpomněl na začátky sportovní kariéry Radka Šloufa Karel Kožíšek st. a zdůraznil, že plzeňská Radbuza má v Radkovi Šloufovi svého prvního olympijského medailistu v kajaku. (red)

Sportmanie Plzeň lákala k pohybu

Čtyři desítky stanovišť měli k dispozici návštěvníci letošní Sportmanie Plzeň. Konala se od 21. do 29. srpna za OC Plzeň Plaza. Každý den ji navštívilo několik tisíc lidí.

Návštěvníci akce, kterou letos už po šesté pořádalo město Plzeň, si mohli vyzkoušet nejrůznější aktivity pod dohledem zkušených trenérů a lektorů plzeňských sportovních klubů. Kromě tradičních sportů, jako jsou např. fotbal, házená či lední hokej, to byly také

motokáry, snowboard či sjezd na opravdovém sněhu nebo vodní skluzavka. V nabídce aktivit byly i pravidelné ranní rozčvčky a mnoho dalšího. Návštěvníci se mohli také setkat s úspěšnými sportovci a odnést si jejich podpis. Na Sportmanii dorazil olympijský medailista Radek Šlouf se svým parťákem z deblkajaku Josefem Dostálem, tenistka Andrea Sestini Hlaváčková, plavkyně Kristýna Horská, běžkyně Marcela Joglová a Tereza Hrochová či Kristiina Mäki nebo plzeňští hokejisté. (red)

Malí i velcí návštěvníci Sportmanie Plzeň si mohli vyzkoušet nejrůznější sporty.

Foto: Zdeněk Vaiz

Seznamte se s trojkou, novou tramvají na Vinice

V týdnu od 13. do 19. září 2021 se budou moci obyvatelé města seznámit s projektem dvoukolejové tramvajové trati na Vinice. Přiblíží jim ho venkovní výstava, která bude v tomto termínu k vidění na Vinicích. Na webových stránkách www.trojkounavinice.cz se pak zájemci budou moci dozvědět více podrobností i o připravovaných doprovodných akcích.

Budoucí tramvajová linka číslo 3 přinese zvýšení přepravní kapacity, zlepšení komfortu cestování a zrychlení dopravního spojení Vinic s centrální částí města. Díky jízdě po samostatném tramvajovém pásu se cestující vyhnou zácpám a možným zpožděním. Vinice se tak stanou místem na dobré adrese.

Doprava je klíčové téma

„Doprava jako jedno z klíčových témat. Obyvatelé vždy zajímá, a proto chce město Plzeň tento svůj investiční záměr veřejnosti představit a diskutovat o jeho podobě,“ uvedl vedoucí Úseku veřejné dopravy a cyklodopravy Správy veřejného statku města Plzně Jan Hakl. Dodal, že postaven bude dvoukolejový tramvajový úsek v délce 1,5 kilometru, jenž se stane součástí tramvajové linky číslo 3 v trase Vinice - Sady Pětatřicátníků - Hlavní nádraží - Mikulášské náměstí, která tak rozšíří nabídku spojů také pro cestující z centrální části města. „Nový úsek, který by měl být postaven, začíná odbočkou za zastávkou Zoologická zahrada do dělicího pásu ulice Na Chmelnicích. Jeho konečná je umístěna za křižovatkou s ulicí Znojemská, což nevyloučí jeho další možné pokračování do severozápadní části rozvojového území. V návrhu jsou zastávky u křižovatek Nad ZOO, Brněnská, Sedlecká a Znojemská umístěné tak, aby k nim převážná většina obyvatel sídlící na Vinicích měla pohodlnou

Vizualizace ukazuje tramvaj u zastávky Brněnská.

docházkovou vzdálenost,“ přiblížil projekt Miroslav Klas. Při konstrukci trati se počítá s moderními technologiemi, které v kombinaci s novými tramvajovými vozidly zaručí minimalizaci hluku a vibrací. Se stavbou trati může proběhnout i celková úprava vlastní ulice Na Chmelnicích, při ní se zvýší počet parkovacích míst, přibude zeleň a cyklostezky. Pro tuto komplexní úpravu jsou navržena i čtyři stromořadí v celé délce ulice.

Přibude i trolejbusová linka

V souvislosti s připravovanou obytnou zónou Vinice-sever se také počítá s trolejbusovou linkou, která povede ze současné konečné Vinice ulicí Znojemskou a nově prodlouženou ulicí alej Svobody směrem k Fakultní nemocnici, čtvrti Roudná až do centra města. Trolejbusová linka svou přepravní kapacitou doplní obsluhu okolí konečné autobusů v Bzenecké ulici, které je od

tramvajové trati přeci jenom v méně komfortní docházkové vzdálenosti.

Jako u ostatních velkých dopravních projektů je příprava záměru administrativně i časově náročná. První tramvaje by tak mohly na Vinice dojet do roku 2030. Projekt musí nejdříve projít schválením Rady města Plzně, později se k němu budou vyjadřovat i zastupitelé. Při financování se počítá s významným využitím fondů Evropské unie i našeho státu. (red)

Plzeň pořádá Národní dny prevence

Město se stane ve spolupráci s Ministerstvem vnitra ČR pořadatelem 3. ročníku odborné konference Národní dny prevence, která se uskuteční 6. a 7. října.

Na národní úrovni je konference ojedinělá tím, že zahrnuje příspěvky nejen z oblasti prevence kriminality a bezpečnosti, ale také protidrogové prevence či prevence rizikového chování dětí a mládeže. Cílem odborné konference je zejména rozšíření vědomostí, výměna zkušeností a sdílení příkladů dobré praxe mezi všemi aktéry z oblasti prevence. Vedle manažerů prevence kriminality a protidrogové prevence z krajů, měst a obcí se setkání zúčastní také zástupci spolupracujících nevládních neziskových organizací, policie, kriminologové, sociologové apod. Vzhledem k epidemiologické situaci a nejasnému výhledu na další měsíce je konference přesunuta do unikátního on-line 3D prostoru, a to rovnou ve formátu, ve kterém doposud v České republice žádná podobná konference nebyla realizována. „Od počátku se však technická stránka konference připravuje tak, aby se přihlášení účastníci mohli připojit a odnést si plnohodnotný zážitek i se zařízením, které mají doma k dispozici,“ podotkl vedoucí magistrátního odboru bezpečnosti, prevence kriminality a krizového řízení Aleš Průša. Každý účastník si jednoduše vymodeluje svůj 3D avatar, díky němuž se bude moci na konferenci volně pohybovat. Kromě sledování streamů bude možné komunikovat s dalšími účastníky, jako by se opravdu nacházeli na nějakém fyzickém místě. Na Národní dny prevence se lze registrovat na webu <https://narodnidnyprevence.cz/>, kde jsou rovněž dostupné podrobné informace. (red)

**NÁRODNÍ DNY
PREVENCE
2021**

Autoři: IM-Projekt a KUBE

Primářka Jana Váchalová: Vakcíny proti onemocnění covid-19 jsou bezpečné

Pokračování ze strany 1.

Na začátku letošního roku se proti nemoci covid-19 začalo očkovat...

První očkování u nás ve FN proběhlo loni na silvestra. Když přišly první očkovací látky, byli jsme nadšení. Všichni jsme do toho šli a strašně jsme se těšili, že tím se situace vyřeší. Nepředpokládali jsme, že se ještě mnohonásobně zhorší. Na začátku roku byl nedostatek očkovacích látek, ale naštěstí bylo možné prioritně naočkovat zdravotníky a to nám strašně moc pomohlo, protože zdravotníci byli chráněni a mohli se věnovat pacientům.

Dá se tedy říci, že vy zdravotníci jste byli v první linii i v očkování a že je možné na vás ukázat, jak očkování funguje a má smysl?

Naprostě jednoznačně je na nás vidět, že jsme po očkování nebyli nemocní, mohli jsme bez omezení pracovat a ne-projevily se u nás žádné nežádoucí příznaky, o nichž ti, kdo očkování odmítají, mluví.

Jeden z argumentů proti očkování je, že vakcíny proti nemoci covid-19 vznikly velmi rychle, téměř na koleni...

To není pravda. Vakcíny jsou velice povedené, jsou moderní a na úplně jiné bázi než starší známé očkovací látky. Složení je hodně spolehlivé, mají minimum nežádoucích účinků. Základy vakcíny proti koronavirové infekci, kam covid patří, se začaly vyvíjet už okolo roku 2007, kdy se vyskytovala koronavirová onemocnění SARS a MERS s podobným průběhem a nakažlivostí jako covid-19, ale protože se tyto epidemie podařilo zvládnout, ve vývoji se dále nepokračovalo. Takže určitě to nejsou vakcíny, které by vznikly během roku. Jen bylo potřeba do toho více investovat, čímž se vývoj vakcíny urychlil a bylo možno ji použít. Popravdě jsem si myslela, že vakcínu budeme mít již na podzim loňského roku. Vakcíny Pfizer a Moderna jsou nejmodernější – jde o vakcíny III. generace. Jsou to genové mRNA vakcíny vyrobené tak, že do těla vpraví pouze informaci, na jejímž základě si tělo vytvoří bílkovinu, která potom působí jako antigen, a tělo si vyrobí pro-

tilátky a zapojí se i buněčná imunita. Do těla nejde tedy žádná část viru, ale jen informace, že má tělo reagovat. To si myslím, že je výhodné. Vektorové vakcíny (II. generace), jako jsou AstraZeneca a Johnson, jsou také velmi kvalitní. U nich je informace, že má tělo reagovat, vpravěna do těla pomocí vektoru – přenašeče, což je u obou vakcín adenovirus.

Čemu vakcíny dokážou zabránit?

Vytvoří se imunita, ať již protilátková, nebo buněčná, a když se tělo setká s infekčním patogenem, v našem případě koronavirem, už ví, jak zareagovat. Díky specifické imunitě (na konkrétní infekční agens, v našem případě koronavirus) se patogen nedostane daleko do těla, nestihne se pomnožit a nevyvolá závažné onemocnění. Vakcíny tedy určitě zabrání těžkým průběhům onemocnění covid-19, jichž jsme byli svědky letos na jaře. Očkování by se nemělo dostat s covidem do nemocnice, čímž by se zachránil lůžkový fond pro necovidové pacienty a nemocnice by mohly dál normálně fungovat. Očkování ale může vyjit při testování na covid-19 pozitivní, jemu ale vir neublíží. Buď nebude mít příznaky žádné, nebo bude mít lehký průběh. Bohužel i on musí v případě positivity do izolace. Proto je testování za určitých okolností nutné i u očkováných. Vakcinace je vlastně spravedlivá v tom, že kdo se naočkuje, je chráněn. Může ale nakazit neočkovaného, takže ten neočkovaný nemůže spoléhat na to, že díky očkování ostatních bude ochráněn.

Je před námi podzim, stihnou se lidé ještě v září naočkovat, aby bez problémů přečkali zimu a jaro?

Je na to ideální doba. Vakcín je dost, zdravotníků, kteří očkují, zatím také, navíc se rozjelo očkování bez registrace, které FN zajišťuje v Plzeňském Prazdroji. Není to vůbec špatný nápad, člověk se rozhodne, že se chce očkovat, a může se hned vypravit na očkovací místo k tomu určené. Navíc plného očkování lidé dosáhnou rychleji, protože rozestup mezi první a druhou dávkou je už jen třítýdení, u vakcíny Johnson je jednodávkové schéma. **(haj)**

Rozhovor Dětská lékařka: Děkuji všem dětem, které se nechají očkovat

Dětská lékařka Veronika Jilichová Nová ve své ordinaci očkuje děti i teenagery proti onemocnění covid-19.

Foto: Vít Štaif

Veronika Jilichová Nová je praktická lékařka pro děti a dorost v Plzni. Od začátku letošního roku očkuje dospělé proti nemoci covid-19 v očkovacích centrech a od srpna také děti a dorost ve své ordinaci. Vakcína je podle ní bezpečná. Uvedla, že děti a mladí lidé mají o očkování zájem. Chtějí, aby jejich život byl jako před pandemií nemoci covid-19.

Setkala jste se s nějakou závažnou reakcí?

Od poloviny srpna mohou ve svých ordinacích očkovat proti covid-19 i praktičtí lékaři pro děti a dorost (PLDD). Se závažnou reakcí u dětí ani u dospělých jsem se ve své ordinaci nesetkala, a to ani za celou dobu očkování dospělých, se kterým od zimy pomáhám v jednom z očkovacích center. Očkování je opravdu bezpečné.

V moderní medicíně není správné něco posuzovat podle zkušeností jednotlivých lékařů nebo pacientů. Pokud chceme hovořit o účinnosti léků a vakcín nebo hodnotit jejich nežádoucí účinky, je potřeba pracovat s tzv. medicínou založenou na důkazech. To znamená sledovat oficiálně publikované výsledky studií nebo pozorování, které prošly přísným hodnocením expertů, než byly publikovány. A těmi se v praxi řídit. Jen tak se vyhneme omylům a zavádějícím dojmům. Bohužel komunikace o onemocnění covid-19 a očkování proti němu není od počátku pandemie v naší zemi dobrým příkladem této praxe. Mnoho veřejně známých osob, ale i odborníků v medicíně právě prezentuje jen své dojmy nebo zkušenosti, a to často v rozporu s prověřenými fakty. Někteří lidé jsou pak přirozeně znejistěni protichůdnými názory, mají nedůvěru v očkování nebo nevěří závažnosti onemocnění covid-19. A obojí je ke škodě věci. Covid-19 je nebezpečný a vakcíny proti němu fungují.

Existují tedy důkazy, že očkování je tou správnou cestou z epidemie?

Ano, existují a není jich vůbec málo, jak se často mylně uvádí. Kromě výborných výsledků předregistračních studií máme stále více a více dat o efektivitě a bezpečnosti vakcín z reálného používání z mnoha zemí. Účinnost vakcín proti úmrtí a proti těžkému průběhu onemocnění je stále výborná, přesahující 90 procent, a to včetně ochrany před delta mutací. Jinými slovy, covidové vakcíny již za svoji krátkou existenci zachránily milióny životů na celém světě. A zdůrazňuji, že dostupná data potvrzují, že očkování je bezpečné a účinné i pro

děti, nežádoucí účinky jsou srovnatelné s ostatními vakcínami. Ve většině případů nejsou žádné nebo jen mírné. Nejčastěji to je bolest v místě vpichu, případně zvýšená teplota nebo horečka.

Jakým věkovým kategoriím dětí očkování doporučujete?

V současné chvíli jsou vybrané vakcíny proti onemocnění covid-19 určeny pro děti od 12 let věku a osobně ho doporučuji každému jednomu dítěti z této věkové kategorie. Tak zní i doporučení České vakcínologické společnosti, České pediatrické společnosti i Odborné společnosti praktických dětských lékařů. Očkování nebrání ani žádná chronická onemocnění, jako jsou například alergie nebo ekzémy. Děti mladší 12 let se snad dočkají možnosti očkování v následujících měsících.

V čem jsou podle vás plusy očkování u dětí a mladých lidí?

V každém věku je hlavním přínosem očkování ochrana před těžkým průběhem onemocnění a před úmrtím na covid-19. Neměli bychom zapomínat, že všechno, co jsme v posledních už téměř dvou letech prožívali, to, jak jsme se museli omezovat a jak se změnil rytmus našich životů, bylo v důsledku toho, že „virus“ plnil nemocnice vážnými případy a že v naší zemi zemřelo mnoho tisíc lidí na onemocnění, které ještě před dvěma lety neexistovalo.

Jsou však názory, že očkování dětí není nutné, protože u nich má toto onemocnění lehký průběh...

Znovu se vrátím k medicíně založené na důkazech. Přestože je covid-19 pro děti řádově méně nebezpečný než pro dospělé, data ukazují, že bohužel i děti mohou mít závažný průběh. Dle různých sledování je 0,1 až 1,9 procenta dětí, které při onemocnění covid-19 vyžadují hospitalizaci. Často z důvodu tzv. multisystémového zánětlivého onemocnění, které je velmi závažné. V naší republice bylo dosud hospitalizováno více než tisíc dětí s nemocí covid-19, z nichž více než sto vyžadovalo léčbu kyslíkem a asi dvacet potřebovalo umělou plicní ventilaci. Bohužel došlo i k úmrtí v dětském věku. Dalším důvodem k očkování je riziko vzniku tzv. „dlouhého covidu“. To je soubor příznaků, které následují po prodělané infekci covid-19, která sama o sobě může být velmi mírná, ale v následných týdnech se dostaví únava, bolesti hlavy, deprese, nechutenství, porucha soustředění a další nespecifické příznaky. Velmi obtížné se léčí, respektive neexistuje na ně žádná cílená léčba, a mohou přetrvávat týdny až měsíce.

V neposlední řadě je důvodem očkování zastavení viru v populaci a zabránění vzniku dalších mutací. Právě neočkovaní mladí lidé, adolescenti a děti jsou nyní pro virus živnou půdou. A když virus bude kolovat v populaci, dojde časem k jeho další změně, vznikne další mutace a ta může být natolik jiná, že před ní neochrání ani současné očkování. Vakcína se bude muset upravit a znovu přeočkovat populaci. Budeme zase na počátku příběhu, který nikdo z nás jistě znovu nechce prožít. Proto je důležité očkování dospělých i dětí.

Setkala jste se ve své praxi s tím, že by se děti nebo teenageři chtěli nechat naočkovat a rodiče byli proti?

Ano. Pokaždé se mi však podařilo vysvětlením faktů a přínosů dosáhnout pozitivního souhlasu rodičů. A všem dětem, které se samy rozhodnou nechat se očkovat, moc děkuji. Dokonce se mi opakovaně stalo, že po takovémto rozhovoru se nechali nakonec očkovat i rodiče. Důvodů k očkování mají moji pacienti několik. Většinou jako první udávají, že chtějí zase žít jako před pandemií. Chtějí chodit do školy, na kroužky, sportovat, scházet se s kamarády. Nikdy jsem neviděla tolik dětí, které by toužily po návratu do školy mezi spolužáky. Mnoho dětí také přiznává, že se bojí samotného onemocnění. Zažily totiž, že v rodině měl někdo těžký průběh onemocnění nebo v ní dokonce došlo k úmrtí.

Zatíží očkovací látky proti onemocnění covid-19 mladý organismus?

Očkování jako zátěž imunitního systému je mýtus, který vyvracím našim pacientům denně. A nejen v souvislosti s očkováním proti covid-19. Očkování ho opravdu nezatěžuje, naopak imunitnímu systému pomáhá připravit se na boj se skutečným virem nebo bakterií. Chci uklidnit mladou generaci, že vakcíny proti covidu-19 neovlivňují plodnost, neohrožují následná těhotenství a nemění genetickou informaci člověka. Vakcíny mRNA jsou to nejchytřejší, co současná vakcínologie umí. A dovoluji si odhadovat, že v následujících letech za ně týmy, které je vyvinuly, obdrží Nobelovu cenu.

Každý jeden očkováný dospělý a každé jedno očkované dítě totiž znamenají větší šanci na školní rok bez uzávěr, karantén, onemocnění a omezení. Myslím, že si děti takový školní rok už opravdu zaslouží. (red)

Primářka Kliniky infekčních nemocí a cestovní medicíny FN Plzeň Jana Váchalová říká, že nyní je ideální doba nechat se očkovat proti nemoci covid-19.

Foto: Milan Říský

Festival DIVADLO uvede inscenace slavných režisérů

Mezinárodní festival DIVADLO, jehož 29. ročník proběhne od 15. do 23. září 2021 v Plzni, představí v rámci zahraničního programu výjimečné inscenace tří režisérských hvězd evropského divadla.

„Sestavování programu letošního ročníku v období koronavirové nejistoty bylo mimořádně obtížné. Proto považují za malý zázrak, jaké výjimečné zahraniční soubory s významnými evropskými režiséry se nám podařilo domluvit,” zdůraznil ředitel festivalu Jan Burian. „Zároveň letos pokračujeme ve snaze dát co největší prostor českým souborům včetně těch studentských, které neměly v uplynulé sezoně mnoho příležitostí hrát naživo pro diváky,” dodal.

Například litevské Divadlo mladých přiveze působivou dějinnou fresku Austerlitz polského režiséra Krystiana Lupy, spojené soubory TR Varšava a Narodowy Stary Teatr z Krakova nabídnou moderní, podmanivé zpracování Čechovovy klasiky 3SESTRY belgického režiséra Luka Percevala a belgické divadlo NT-Gent uvede autenticky pojatou inscenaci Rodina švýcarského režiséra Milo Raua napsanou dle skutečné tragické události. Slovenské komorné divadlo z Martina představí v Plzni poetickou, vtipnou i mystickou inscenaci D1 o nekonečném budování klíčové slovenské dálnice. Tu-

Slovenské komorné divadlo z Martina představí v Plzni poetickou, vtipnou i mystickou inscenaci D1.

Foto: Braňo Konečný

zemský program bude tradičně složen z výběru toho nejlepšího, co se urodilo na domácích jevištích za uplynulou, korona-

vírem poznamenanou, sezonu. V Plzni se tak sjedou divadla z Brna, Hradce Králové, Liberce, Olomouce, Ostravy a Prahy.

Program festivalu najdou zájemci na www.festivaldivadlo.cz, předprodej vstupenek je v síti Plzenskavstupenka.cz. (red)

Haydnovy hudební slavnosti budou italské

Letos na festivalu zazní především hudba italských skladatelů. Přehlídka se koná na památkách plzeňského regionu, závěrečný koncert je naplánován na 29. září do kostela sv. Petra a Pavla v Plzni-Litčích.

Hudební dramaturg Haydnových hudebních slavností Vít Aschenbrenner plánuje v následujících deseti letech v rámci jednotlivých festivalových ročníků prezentovat tvorbu hlavních hudebních národů či regionů, jež přispěly k formování klasicistní hudební řeči, která se záhy prosadila jako univerzální celosvětově užívaný

hudební jazyk. Letošní, už 29. ročník, Haydnových hudebních slavností bude tedy italský. Italská hudební inspirace dominovala světovému hudebnímu dění po více než tři staletí, od 16. do 19. století. Na programu Haydnových hudebních slavností je letos 11 koncertů v termínu od 9. do 29. září, které se konají např. v Dolní Lukavici, Přestčicích, Blovicích, Spáleném Poříčí či Letinech. Závěrečný koncert v Litčích nabídne hudbu Františka Xavera Brixioho, od jehož úmrtí v říjnu uplyne 250 let. Koncertuje soubor Ensemble 18+ a varhanice Michaela Káčerkové. www.haydn-festival.eu (haj)

Finále Plzeň míří k jádru českého filmu

Od 24. do 29. září se Plzeň opět stane centrem oslav českého filmu a nabídne řadu českých premiér, předpremiér a zajímavých filmových projekcí i setkání s herci a filmovými tvůrci.

Tradiční centrum festivalu Finále Plzeň Měšťanská beseda se postupně rozšíří napříč Kopeckého sady – do Divadla Dialog, kavárny Walter nebo prostoru U Branky. Mimořádné projekce se letos uskuteční i na historickém statku U Matoušů v Bolevci nebo ve výrobní hale jaderných strojů

ŠKODA JS. Každoročně se festival zaměřuje i na vybranou zahraniční produkci. Kromě tradičního výběru nejzajímavějších německých filmů letos cílí na polský film. Novinkou je sekce nazvaná Manipulace mocí, startuje v 50. letech minulého století. Festival bude tradičně přinášet i doprovodný program, který se odehraje v sadech před Besedou v Plzni, ale i na dalších místech. Program filmového festivalu Finále Plzeň bude zveřejněn na začátku září na www.festivalfinale.cz, vstupenky je možné zakoupit od 6. září tamtéž. (red)

Vypravte se za tajemstvím dvorků

Plzeňské dvorky se letos otevrou v sobotu 11. září od 10 do 18 hodin. Akce, kterou pořádá Nadace 700 let města Plzně, nabídne i tři komentované prohlídkové okruhy, dvě autogramiády či městskou hru s úkoly.

Plzeňské dvorky se letos konají již po šesté, místo tradičního květnového termínu se kvůli koronavirové krizi otevrou až druhou zářijovou sobotu. Otevřeno a přístupno zdarma bude celkem 21 dvorků, z toho 17 v centru Plzně (např. Dominikánská 14, která si zahrála v seriálu Zločiny Velké Prahy, nebo Sedláčkova 38, kde budou k vidění nálezy z nově objevené středověké studny). Na Petrohradě budou přístupny

čtyři dvorky (např. Farského 4, kde vznikl legendární komiks Strážci, který napsal plzeňský rodák Vlastislav Toman). „Zájemci si mohou také zakoupit vstupenky na komentované prohlídky, naplánovány jsou tři okruhy. Cena činí 100 korun za okruh. Předprodej je v Muzeu strašidel,” uvedla ředitelka nadace Alena Kozáková. Dodala, že se konají také komentované prohlídky podzemí v Prešovské 7, na něž je nutné vyzvednout si časovou vstupenku, která je zdarma. Na programu jsou i autogramiády autorů knih Plzeňské procházky a výlety a Větel pohádek a pověstí z celého Česka či hra Zažij dvorky jinak, kde malí i velcí plní úkoly a na konci je čeká odměna. www.plzenskedvorky.cz (red)

Poslední zářijový víkend zve do ateliérů

Plzeň je tvořivá. To už šest let dokazuje Víkend otevřených ateliérů. Letos se koná 25. a 26. září nejen v západočeské metropoli, ale v celém regionu.

Po dvě víkendová odpoledne vždy od 14 do 20 hodin se veřejnosti budou věnovat výtvarníci ve svých ateliérech, galeristé zdarma otevrou dveře výstavních síní, výtvarné školy připraví ukázky prací a workshopy. I v dalších improvizovaných prostorech se bude tvořit, hrát a poznávat umění z různých stran.

Výtvarníci po roce s covidem opět představí svou tvorbu, ukážou, jak dílo vzniká, a dají návštěvníkům šanci si některé postupy vyzkoušet. Každoročně si z akce děti i dospělí odnášejí vlastnoručně vyrobená

díla. Letos se návštěvníci mohou setkat se 150 malíři, fotografi, grafiky, sochaři, keramiky, designéry, návrháři či šperkaři na 60 místech.

I letos zájemce svezí bez jízdenky „umělecká tramvaj“, která bude zájždět do všech částí města, je připravena i oblíbená vinná stezka ART&WINE a soutěže pro návštěvníky. Umělce lze potkat také na sobotní ARTparty v Papírně.

Veškeré vstupy jsou zdarma. Akce je bezpečná, v ateliérech se nepotkává velké množství návštěvníků. Organizátoři doporučují zajistit si s předstihem místo na workshopech. Registrace a mapa výtvarných zastávek je v infocentrech nebo na webu www.otevreneATELIERy.cz. (red)

Plzeň žije také:

Pilsen Busking Fest

2. – 5. září, centrum Plzně
Festival pouličního umění přivede do ulic města hudebníky, divadelníky, akrobaty či výtvarníky, připraví i program pro rodiny s dětmi. www.buskingfest.cz

Žebřík

3. září, DEPO2015

Hvězdy české hudební scény se sejdou v Plzni. Po covidovém lockdownu je naplánováno slavnostní vyhlášení hudební ankety Žebřík za roky 2019 a 2020. Koncertují např. Miro Žbírka, Michal Prokop, Anna K, Marpo a další. Akci moderují Žofie Darbujánová a Marek Taclík. www.anketazebrík.cz

Muzejní noc

3. září, různé organizace

Prohlídky, workshopy a jiné zajímavé akce nabídnou Západočeské muzeum, Západočeská galerie, Unie výtvarných umělců Plzeň, Český rozhlas Plzeň, Pivovarské muzeum, Post Bellum, Plzeň – TURISMUS. www.cz-museum.cz

Plzeňský varhanní festival

6., 20. a 27. září, katedrála sv. Bartoloměje

Varhanní koncerty a výstavu o varhanách připravuje společnost Ars Christiana. Vystoupí Martin Bernreuther, Ondřej Horňas a Jiřina Dvořáková-Marešová. www.plzenskyvarhannifestival.cz

Po stopách osvobození s Lukášem Langmajerem

7. září, Náplavka na Radbuze

Zážitek večer představí stejnojmennou dokumentární sérii o osvobození Plzně americkou armádou i klubech vojenské historie. Vstup je zdarma.

Den vědy a techniky

10. září, náměstí Republiky

Stánky s více než třiceti expozicemi budou malé, větší i největší „vedátory“ lákat k návštěvě od 9 do 18 hodin. www.dnyvedy.cz

Jeden svět

14., 16., 21. a 23. září, kavárna Your Time Café, Mikulášské náměstí

Festival dokumentárních filmů nabídne čtyři filmy. Vstup zdarma.

Slunce ve skle

17. a 18. září, Pivovar Purkmistr, Plzeň-Černice

Na 14. ročník festivalu se chystají na čtyři desítky minipivovarů z celé České republiky. Koncertují např. kapely Anakonda Benda, Hibaj, The Dixie Hot Licks a další. Nebudou chybět pívni soutěže a občerstvení. www.slunceveskle.cz

Plzeň žije elektromobily

Wave Trophy

19. září, Plzeňský Prazdroj

Zájemci si od 16 hodin do 19 hodin mohou prohlédnout elektromobily účastníků spanilé jízdy Evropou, a to včetně jízdy v nich. Od 16:30 hodin bude prezentovat L. Palmer téma Cesta kolem světa na sluneční energii. www.wavetrophy.com

Den v kampusu

21. září, univerzitní areál Bory
Západočeská univerzita (ZČU) v Plzni oslaví 30. výročí svého založení festivalem. Od 14 hodin se na dvou pódii budou střídát profesionální i studentské kapely. Vystoupí Donnie Darko, Milan Samko, Blue Chesterfield či Ida The Young. Na své si přijdou také příznivci slam poetry. Vyvrcholením bude koncert kapely Tata Bojs. Vstup je zdarma. www.zcu.cz/30let

Noc literatury

22. září, Studijní a vědecká knihovna PK, ZČU

Koná se pod taktovkou Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje, k níž se připojuje ZČU. Z knih budou předčítat známé osobnosti. www.nocliteratury.cz

Noc vědců

24. září, univerzitní areál Bory

Téma čas bude tentokrát hlavní náplní akce, která popularizuje vědu. Odehraje se v areálu ZČU na Borech, kde ji budou od 17 do 22 hodin hostit všechny tři technické fakulty – strojní, elektrotechnická i aplikovaných věd a na programu se bude podílet i Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara. www.nocvedcu.cz

#JETOTU

aneb Radováněk v barvách

25. září, náměstí Republiky

Prezenční a vzdělávací show Střediska volného času RADOVÁNEK zve na workshopy, diskuzní kluby, ukázky přístupů k dětem v oblasti zájmového vzdělávání i na odborné a prezentační setkání s nadanými dětmi a další zajímavý program. www.radovaneck.cz

Rytířský turnaj pro Václava II.

28. září, U Ježíška

Plzeňský landfrýd pořádá rytířský turnaj. Na programu bude i koncert kapely Strašlivá podívaná.

Nejinovátor 5G

30. září, on-line

Na konferenci inovativních firem z plzeňského regionu zapojených do soutěže Nej Inovátor představí zástupci společnosti své produkty a procesy včetně návaznosti na mobilní síť 5G. www.nejinovator5G.cz

Inovujeme Plzeň

30. září a 1. října, areál SIT Port, Cukrovarská

Festival pro studenty a inovátory ukazuje atraktivní projekty budoucnosti, pokrok technologií a je také místem nevědních zážitků a inspirativních setkání. www.inovujemeplzen.cz

Dron Fest

2. a 3. října, areál SIT Port, Cukrovarská

Festival bezpilotního létání nabídne letecké ukázky, veletrh dronů, přednášky, závody ve FPV létání, atraktivní doprovodný program. www.dronfest.cz

Výročí plzeňských trolejbusů

2. října – křest knih v DEPO2015, přelom září a října – výstava v mázhauzu radnice

Dvě významná výročí plzeňských trolejbusů připomene výstava v mázhauzu radnice a křest knih v DEPO2015. trolejbusy2021.spvd.cz

Divadlo J. K. Tyla spouští prodej předplatného

Divadlo J. K. Tyla (DJKT) hodlá směle vykročit do další, již 157., sezony stálého českého divadla v Plzni. Začne pilotním projektem s názvem Týden odložených premiér.

Od 4. do 11. září uvede celkem 11 slavnostních premiér inscenací, které se kvůli pandemii nemohly odehrát v plánovaných termínech a které doplní slavnostní zahajovací koncert – oratorium Antonína Dvořáka **Svatá Ludmila – 1100 let**, jenž přivede na jeviště na 200 účinkujících. Během nadcházející sezony divadlo plánuje nastudovat 17 nových inscenací, uvést jednu obnovenou premiéru, velkolepé i komorní koncerty a řadu více či méně formálních akcí. Velkou novinkou Divadla J. K. Tyla je přepracovaný systém předplatného přecházející z abonmá pro kalendářní rok na období divadelní sezony. Následující půlrok, leden

Slavný muzikál *My Fair Lady* má premiéru 11. září.

Foto: Martina Root

až červen 2022, pokryje **Předplatné 2022**, jež bude v prodeji od **11. října 2021**. V předplatném divadla vzniklo několik nových skupin, celkový počet však bude snížen. Divadlo si od tohoto

kroku slibuje především větší míru flexibility při plánování a výběru jednotlivých inscenací do konkrétních skupin či při nutnosti přesouvání představení. www.djkt.eu (red)

DEPO2015 plánuje koncerty, divadlo či trhy

Pro velký zájem návštěvníků prodlužuje DEPO2015 až do 19. prosince interaktivní výstavu **Tajuplný les**. Výstavu tak budou moci navštívit v novém školním roce i žáci nejrůznějších škol. Spolu s expozicí bude samozřejmě i nadále otevřená rodinná úniková hra **Zdrhni bábe!** Areál bude v září hostit také různé koncertní projekty. Je mezi nimi např. 6. září projekt legendární kapely **Dotkni se Lucie**. DEPO2015 spolupracuje také s organizátory Mezinárodního festivalu

DIVADLO, v jehož rámci se v prostoru Klempírný odehraje celkem pět divadelních představení. Vrací se i **bezobalový trh** – 12. září. Na sv. Václava, 28. září, pak DEPO2015 potěší fanoušky dobrého jídla gastroakcí **DEPO Street Food Market**. Poslední zářijový den v areálu začne **International Road Movie Festival**, přehlídka cestovatelských filmů potrvá do 3. října. Z plánů na říjen ohlásilo DEPO2015 rodinný **festival KUK** od 9. do 13. října. www.depo2015.cz (red)

Plzeňská filharmonie vstoupí do 102. sezony

Slavnostním koncertem **16. září** v Měšťanské besedě zahájí Plzeňská filharmonie již svou 102. koncertní sezónu. Zároveň se tímto koncertem představí v nové roli šéfdirigenta Plzeňské filharmonie Chuhei Iwasaki. Celá dramaturgie nové sezony už nese jeho rukopis a v klasických abonementních řadách Diamant a Platina se objeví mimořádně zajímavé

koncerty, vynikající sólisté i světoví autoři. Hned v tom prvním zahajovacím koncertu vystoupí skvělý český klavírista Igor Ardašev, v dalších se pak představí například vynikající houslisté Alban Beikircher, Tedi Papavrami a Václav Hudeček nebo klavíristé Chiara Opalio či Oliver Triendl. www.plzenskafilharmonie.cz (red)

Podzim v Měšťanské besedě bude nabitý

Podzimní program Měšťanské besedy je složený jak z koncertů a divadel, které se během déle než rok trvající pandemie nemohly uskutečnit, tak z nově naplánovaných akcí. Na své si přijdou milovníci folku a trampských písní. V polovině září dodatečně oslaví v Besedě 85. narozeniny slavný trampský písničkář **Běda Šedířka Röhrich** (19. 9.) a 22. listopadu zde bude své 75. výročí narození slavit další česká folková legenda **Pavel Lohonka Žalman**. Příznivci vážné hudby si mohou vychutnat nejznámější symfonickou báseň Bedřicha Smetany **Mou vlast** (15. 11.) v unikátním

čtyřručním provedení v podání manželů Ardaševových. Zazpívat si mohou návštěvníci vánočních koncertů, a to spolu s **Jiřím Pavlicou a Hradišťanem** (16. 11.) a v prosinci s **Kamilem Strihavkou** (13. 12.).

Divadelní program nabízí hned několik možností využití: komedii **Zamilovaný sukničkář** s Lukášem Vaculíkem (3. 10.), **Můj báječný rozvod** s Eliškou Balzerovou (11. 10.), svéráznou **Besídku Divadla Sklep** (25. 10.) či hudební komedii **Miluju tě, ale...** (6. 12.). Celý program a aktuální podmínky vstupu najdete na www.mestanskabeseda.cz (red)

Divadlo pod lampou už zase zve na muziku

Po bezmála roční pauze zve Divadlo pod lampou na nabitý klubový program, který hned první zářijový víkend odstartují domácí **Lusky** a **Ed Rosenthal** (3. září) a **Madebythefire** (4. září). Dále se představí např. folkpunková **Pirates of the Pubs** (10. září), dvojice výrazných raperů **Idea** a **MC Gey** (24. září) a nová alba zde pokřtí rockabilly stálíci **Mordors gang** a **Slapdash** (25. září). V říjnu jsou mezi potvrzenými interprety např. **Acid Row** a **Wild Roots** (1. října), **The Fialky** a **Houba** (8. října), **Status Praesents** (9. října), **SPS** (23. října), **Cocotte Minute** (27. října) nebo tradiční **Halloween** v režii **Cheers!** (30. října).

Divadlo pod lampou má připravený program i na zbývajících měsících tohoto roku. Více na webu podlampou.cz.

Alfa se těší na školáky

V létě šířilo plzeňské Divadlo ALFA vřelá českého loutkářského kumštu v Japonsku, kam odcestovala menší část souboru, která tam představila komponovaný program o českém loutkářství. Teď už se soubor Alfy, po téměř roce v on-line prostředí, těší na diváky. Sezónu zahájí účastí na mezinárodním festivalu **DIVADLO**. „A pak už se nemůžeme dočkat, až se k nám vrátí především děti ze škol a mateřinek, pro které hrajeme dopolední představení. Některá představení jsou už vyprodaná,“ řekl ředitel Alfy **Jakub Hora**. Dopolední

program v září nabídne novinky **Detektiv Dudek** a **O třech synech**. Učitelům nabízí Alfa metodické listy, aby mohli zážitek dětí z představení dál využít při výuce. Návštěvu divadla mohou školy také spojit s prohlídkou zákulisí. Ve Studiu Alfa **DOLE** jim přední český scénograf **Ivan Nesveda** představí různé druhy loutek, a prozradí, jak vznikají i jak se s nimi hraje. Od října Alfa nabídne oblíbená sobotní představení pro rodiny s dětmi a také první premiéru sezony **Pohádky z Ošemetna**. www.divadloalfa.cz (red)

Mladé tužky se vrací do knihovny

Knihovna města Plzně nabídne **22. září** tradiční literární večer **Mladé tužky** v Polanově síni v ulici Bedřicha Smetany. Smyslem pořadu, který se poprvé konal v roce 2012, je představovat veřejnosti tvorbu mladých západočeských autorů literatury trampského, vodáckého, skautského, folkového a obecně mimomainstreamového ražení, umožnit

jim kontakt s publikem i konfrontaci se zkušenými autory a porotci literárních soutěží. Diváčky oblíbený pořad tentokrát představí talentovaného osmnáctiletého Filipa Šulu z Holýšova, jeho „literárním sekundantem“ bude básník **Jiří Pachel**, publikum příjemně překvapí určitě i další hudební a literární hosté. www.knihovna.plzen.eu (red)

Galerie města Plzně představí dílo Václava Stratila

Galerie města Plzně zahájí 16. září 2021 výstavu klasika českého vizuálního umění **Václava Stratila**, která má název **Není citu, není touhy, kolem krouží jenom mouchy**. Výstava představí autorovo dílo ve všech možných polohách od 70. let minulého století po současnost. Ve Stratilově díle je těžké odhadnout, co je ironie a vtíp, co je myšleno vážně, co nikoliv. Brát sebe i svět smrtelně vážně není jeho styl. Stratil se prezentuje zkrátka takový, jaký je. V nesmyslech i provokacích nehledá perfektní formu ani vybroušený obsah. Na výstavě

budete moci také jedinečně zhlédnout autorovo dílo ze soukromé sbírky **COLLETT Prague/Munich** nebo velkoformátové malby vzniklé na Mikulovském sympoziu. V galerii také můžete opět vždy první neděli v měsíci navštívit výtvarnou dílnu pro děti a rodiče, která se koná v rámci volného vstupu zdarma.

V listopadu se můžete těšit na neobvyklý projekt pro galerijní prostor, a to výstavu graffiti komunity **CAN/VAS**, která překračuje hranice mezi ulicí a galerijní síní. Více na galerie-plzen.cz. (red)

Z Encyklopedie Plzně: Božkov a Bukovec

Význačné osobnosti i místní budovy daly jména ulicím ve všech těsně přiléhajících k Plzni, které se později staly součástí krajské metropole.

Božkovské ulice dostaly své první názvy ještě před připojením obce k Plzni, a to koncem roku 1938. Tehdy bylo pojmenováno téměř 30 tamějších komunikací a ve větší míře, podobně jako i v jiných obcích, byla pro názvy ulic použita příjmení význačných osobností. Ulice tak tehdy nesly jména jako Klofáčova, Jiráskova, Tyršovo náměstí apod. Také ulice, pro níž obecní rada navrhovala název Pálená, jelikož vedla od Stocku ku kanálku, byla nakonec hlasy zastupitelstva změněna na ulici Egermaierovu, a to na paměť božkovského starosty Petra Egermaiera (1863–1928).

Kromě honorifikačních toponym (podle významných osobností) se zde ale nacházela pojmenování i z jiných oblastí, například podle blízkých budov a objektů (Cukrářská, Pivovarská, Hřbitovní, Kristinovská apod.). Také byly schváleny názvy, které korespondovaly se jmény již existujících ulic, jelikož na ně přímo navazovaly, např. Ječná, Barákova.

K oficiálnímu přejmenování božkovských ulic došlo patrně až v roce 1947, ale je pravděpodobné, že některé názvy nebyly užívány již za druhé světové války.

Božkov a jeho obyvatelé na přelomu 19. a 20. století.

Zdroj: Archiv města Plzně

Ovšem o jejich změně po připojení Božkova k Plzni nebyl nalezen žádný záznam. Nové jméno tak tehdy dostalo Božkovské náměstí, které bylo v roce 1938 pojmenováno po československém politikovi Antonínu Švehlovi, nebo dnešní ulice

K Hrádku (dříve Malostranská), K Jezu (Bezručova), K Sadu (Krátká), Velenická (dříve Klofáčova) apod. Naopak své jméno si dodnes udržela ulice Cukrářská, Jiráskova, Jubilejní, Kristinovská apod. Ale vznikly také zcela nové ulice – K Bukové,

Na Růžku, U Památníku apod. V témže roce vznikla z části ulice Egermaierovy i ulice Palíreňská, kterýžto název byl pak od roku 1955 použit pro celou tuto ulici. V padesátých letech došlo také k rozdělení ulice Krokovy (vedle ní vznikla ulice

U Závor, ale před rokem 1981 došlo k její opětnému sloučení).

Nové ulice zde však vznikají i nadále, například nazvané podle zaniklých osad – Buksická (2002) a Dubnická (2015). V roce 2002 vznikly i další ulice (Tetínská, U Křížku apod.).

Dříve samostatná obec **Bukovec** byla k Plzni připojena za druhé světové války (1942) a od té doby je její trvalou součástí. Dnes toto území spadá pod Městský obvod Plzeň 4 a nachází se v něm 23 pojmenovaných komunikací. Zdejší veřejná prostranství dostala svá jména poprvé až krátce po druhé světové válce (1947), kdy došlo k velkému pojmenování ulic v připojených osadách. Pro Bukovec bylo tehdy vybráno patnáct jmen (včetně 5 nacházejících se na Chlumku). Tyto názvy ulice nesou dodnes. Jednalo se zejména o pojmenování vycházející z vlastní komunikace – Haltýřská (místní jméno U Haltýřů, kde býval rybníček s pramenitou vodou), Hlavní (vlastní charakter ulice), K Papírně, Mezi Podjezdy, Nad Koupalištěm apod.

Do roku 1989 zde vzniklo ještě několik ulic (Na Rovině, Vedlejší, Chlumská apod.). Nejnovější bukoveckou ulicí je ulice Nad Hřištěm, která vznikla v roce 2012 a byla nazvaná podle své polohy.

Kateřina Fantová
Archiv města Plzně

V roce 1942 se Plzeň rozšířila o osm obcí

Dnes si připomeneme historii dvou z nich - Božkova a Bukovce, které byly sice v majetku města již dlouhá léta, jeho nedílnou součástí se staly ale až za druhé světové války.

Božkov

První zmínka o vsi Božkov je dochována z roku 1338, ač její založení je jistě podstatně starší. O tom svědčí i jméno obce, které vlastně značí Božkův dvůr, tedy vlastnil ji jakýsi Božek. Ves byla v držení několika majitelů, kteří se často střídali, až se postupem doby celý Božkov dostal do majetku města Plzně. V té době měl pravděpodobně 10 usedlostí a až populační exploze v 18. století změnila starou strukturu vesnice.

Na katastrofu dnešní vsi se původně nacházely další tři osady. Buksice byly připomínány v letech 1327–1540 jako tvrz a vesnice v držení drobných zemanů. Tento pustý statek koupila plzeňská obec v roce 1540, dnes jej připomíná lesní trať Bukřice a polní trať Na Zámku. Druhou

nepatrnou osadou s tvrzí byla Dubnice (připomínána v letech 1377–1505). Když plzeňská obec zakupovala v roce 1556 Dubnici, jednalo se již jen o les. V roklině nad Úslavou se původně zřejmě nacházela i ves Buková.

Počet obyvatel a usedlostí začal růst koncem 18. století v souvislosti s raabizací, kdy byly panské dvory rozparcelovány a pozemky dány do užívání poddaných. Vzhled obce se začal měnit počátkem 19. století v souvislosti s blízkostí Plzně, kdy zdejší stavby začaly přejímat městské stavební prvky.

V roce 1840 byla při silnici postavená zednickým mistrem Kodlem z Doubravky barokní kaplička, starší kaple z roku 1747 se nacházela na zahradě ve Velenické ulici č. 1.

V polovině 19. století měl Božkov již 316 obyvatel a 62 domů. Fungoval zde mlýn, od roku 1826 zde byl chemický podnik (od roku 1846 ve vlastnictví J. D. Starcka), kde se vyráběla síra a zelená skalice. Huť se na počet kněžny Kristiny

z Fürstenberka nazývala Kristýnovem, koncem 19. století však zanikla. S rozvojem průmyslu zde vznikaly nové čtvrti (Malá Strana, Karlov, Libušín). Starý mlýn byl přestavěn na továrnu na výrobu kovového zboží Feronne, počátkem 20. let 20. století zde vznikla řada továren – na výrobu kočárů, lihovar Stock Cognac Brandy, továrna na čokoládu, na pomníky, výroba ovocných vín, plavení a mletí žlutého okru, výroba likérů, vodárna pivovaru Světovar a 4 cihelny.

Ve vsi se rozvíjel společenský život (byl tu Sokol i DTJ), fungovalo zde 6 hostinců, pořádala se divadelní představení i přednášky. Od roku 1820 zde existovala podomní škola, od roku 1828 pomocnická škola, která se později osamostatnila.

Bukovec

Ves byla dlouhá staletí součástí červenohrádeckého panství a do majetku města Plzně byla připojena až na počátku 18. století. Název odráží blízkost bukového lesa. Osídlení se zde objevuje již mezi lety

1500–500 př. n. l. Po příchodu Slovanů zde vzniklo někdy v 8. či 9. století na ostrohu nad Bukovcem hradiště. Osídlení zde však nebylo stálé a první zmínka o obci je až z roku 1379, kdy Bukovec patřil spolu s Červeným Hrádkem Heřmanovi z Nečtin. Roku 1550 se majiteli stali bratři Malesičti.

Bukovec patřil (stejně jako Božkov) k faře sv. Jiří v Doubravce, jež náležela břevnovskému klášteru. Roku 1565 koupilo podací právo město Plzeň a kostel byl přivtělen k plzeňské faře jako kostel filiální. Děti z Bukovce tedy chodily do školy ke kostelu sv. Jiří, od počátku 19. století do Doubravky a od roku 1899 do Újezda. Roku 1724 ves zakoupilo město Plzeň. V roce 1789 zde bylo už 18 hospodářství a v roce 1838 dokonce 23 domů se 142 obyvateli.

Na návsi stojí barokní kaplička se zvoničkou, od 18. století zde fungoval mlýn, později i dvě cihelny. Průmysl se zde začal rozvíjet až na sklonku 19. století, kdy roku 1870 koupili bratři Weisové zdejší mlýn (Slavikův) a přebudovali ho na pa-

pirnu. Druhý zdejší mlýn (Šimandlův) koupila roku 1930 firma Helmhacker a přestavěla ho na továrnu na výrobu chemických plynů.

Od sklonku 19. století se i zde začal rozvíjet společenský život. Roku 1897 byl založen Občanskovzdělávací spolek Budoucnost (roku 1903 přeměněn na Všeodborový spolek dělnický pro Bukovec a okolí), roku 1901 byla založena místní organizace sociálně demokratické strany, roku 1909 se ustanovil Sbor dobrovolných hasičů, roku 1915 DJT. Roku 1925 vznikla místní organizace národně socialistické strany.

Od roku 1919 zde fungovalo elektrická družstvo, takže v Bukovci se první elektrická světla rozsvítila již v roce 1920. Postupně byl vysázen ovocný sad Na Haltýři, vybudována kanalizace, koupaliště, čistička vody.

Zpracováno na základě knihy M. Bělohávkova Plzeňská předměstí.

Štěpánka Pfliegerová
Archiv města Plzně

SOUTĚŽ: Z HISTORIE BOŽKOVA

Továrna Erste Pilsner Frucht-Obst-Beeren-Bierbranntweinbrennerei & Liqueur-Fabrik byla v Božkově založena roku 1901 Heinrichem Planerem. Od něj zakoupil prosperující továrnu v roce 1920 italský továrník Lionello Stock. Největšího rozmachu dosáhla v prvních 13 letech, následně její produkci utlumila hospodářská krize a později okupace. V období socialismu byl podnik zestátněn, v současné době je opět v soukromých rukou.

Nejznámější produkt Fernet Stock má dlouholetou tradici. Legendární

likér je vyráběn podle pečlivě strážené tajné původní receptury založené na 14 bylinách z celého světa. Vyrábí se zde od roku

- A/ 1921
- B/ 1927
- C/ 1930

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž: z historie Božkova v předmětu zprávy do 20. září na adresu redakce či na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu.

Správná odpověď v červnové soutěži byla za B/25. května 1917. Uspěla Romana Štádlarová.

SOUTĚŽ SE ZOOLOGICKOU A BOTANICKOU ZAHRADOU MĚSTA PLZNĚ

Plzeňská zoo slaví letos 95 let, které uplynuly od jejího založení. Hlavní program oslav se koná v v lochotínském amfiteátru v sobotu 11. září.

Celodenní program začne v 10 hodin a na své si přijdou celé rodiny. Naplánováno je například vystoupení Culinky a její tancohrátky, bubenický workshop Yambi, vystoupení bluesmanna Jakuba Kořínka s kapelou, vyhlášení vítězů soutěží, které zoo pořádá, výstava historických plakátů, malování na obličej a vše uzavře koncert plzeňské kapely Strašlivá podívaná. Od tučňáků povede spojovací koridor mezi areálem zoo a areálem oslav.

Křtít se bude reprezentativní publikace **ZOO PLZEŇ 95 let**. Celobarevná kniha obsahuje množství historických fotografií a zajímavé informace z historie zoo. K dostání už je v prodejně suvenýrů nebo v e-shopu zahrady. Naši čtenáři o ni mohou soutěžit.

Jak se jmenoval první a dosud jediný v Plzni odchovaný hrošík liberijský? (Malá nápověda: jde o dívčí jméno.)

Odpovědi lze zasílat s označením Soutěž se zoo v předmětu zprávy do 20. září na adresu redakce či na e-mail soutez.Radnicnilisty@plzen.eu.

Správná odpověď v červnové soutěži byla za C/1981. Uspěla Anna Brichcínová.

